

Lasten koronatartunnat harvoin yhteydessä kouluun tai harrastuksiin

Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä vain muutama koululainen sai syksyn aikana koronatartunnan opetuksen tai harrastusten yhteydessä. Lähiopetuksen ja harrastusten salliminen onkin ollut epidemiologisesti perusteltua. Tartunnanjäljityksestä kertyvä tieto auttaa reagoimaan tilanteen muutoksiin.

Lasten merkitys COVID-19-infektion tartunnanlähteenä on arvioitu vähäisemmäksi kuin aikuisten, mutta silti heihin on kohdistettu rajoitus- ja karanteenitoimenpiteitä jopa laajemmin kuin aikuisväestöön (1,2).

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin infektioyksikköön keskitetty tartunnanjäljitys ja maltillinen tautitilanne ovat mahdollistaneet tartunnanlähteiden arvion ko-

ko sairaanhoitopiirin alueelta käyttäen yhteneviä kriteereitä. Tartunnanjäljityksestä kerättyä tietoa on hyödynnetty paikallisten suositusten suunnittelussa ja arvioinnissa.

Pirkanmaalla koulujen lähiopetusta ei rajoitettu syyslukukauden aikana perusopetuksessa tai toisen asteen opetuksessa. Koulujen ja päiväkotien henkilökunnalle sekä toisen asteen opiskelijoille tuli yleinen maskisuositus

26.11.2020. Alle 20-vuotiaiden harrastustoiminta sisätiloissa keskeytettiin joulukuuksi tartuntamäärien lisääntyessä. Silti koululaisilla ei opetuksen tai harrastusten yhteydessä todettu kuin muutamia tartuntoja koko syksyn aikana.

Tartunnanjäljityksen tiedot syyslukukaudelta

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueella todettiin 1.8.–31.12.2020 kaikissa ikäryhmissä yhteensä 1 615 koronavirus-tartuntaa. Näistä 74 todettiin 0–9-vuotiailla ja 223 todettiin 10–19-vuotiailla.

Lapsilla (0–9 v) tartunnanlähde oli yleisimmin koti, ja tyypillisesti indeksi-potilas oli oma vanhempi. Tässä ikäryhmässä ei ollut yhtään harrastuksista saattua koronavirus-tartuntaa.

Kodin ulkopuolisten tartuntojen osuus alkoi kasvaa vasta yli 12-vuotiailla lapsilla. Harrastus oli tartunnanlähteenä vain 6 tapauksessa koko syksynä. Kaikki harrastuksista saadut koronavirus-tartunnat havaittiin yli 14-vuotiailla, näistä 5 jääkiekossa ja 1 salibandysissä.

Päiväkodeissa altistumisia oli runsaasti, mutta sieltä saatuja tartuntoja hyvin vähän. Lapsesta lapseen tapahtuneita tartuntoja ei päiväkodeissa havaittu lainkaan koko syyslukukauden aikana.

Peruskouluissa, lukioissa ja ammattioppilaitoksissa määrättiin karanteeniin syyslukukauden aikana yli 2 400 lasta ja nuorta, jotka olivat altistuneet tartuttavassa vaiheessa olevalle opettajalle tai koululaiselle. Näistä altistumistilanteista tuli kuitenkin hyvin vähän tartuntoja. Ala-asteilla tapahtuneissa altistumisissa

Lasten ja nuorten koronatartuntojen lähteet Pirkanmaalla syksyllä 2020

	0–9-vuotiaat n (%)	10–19-vuotiaat n (%)
Koti	51 (69)	87 (39)
Sukulaiset	3 (4)	6 (3)
Ystävät	–	22 (10)
Harrastukset	–	6 (3)
Koulu tai päiväkot	7 (9)	27 (12)
Ulkomaat	–	7 (3)
Muu tunnettu (baari, työpaikka, yksityisjuhla ym.)	–	25 (11)
Epäselvä	12 (18)	43 (19)

Lasten ja nuorten karanteenit, tartunnat ja tartunnan saaneiden osuus karanteeniin määrättyistä päiväkodeissa ja kouluissa

	Karanteenit ¹	Todetut tartunnat	Tartunnan saaneiden osuus karanteeniin määrättyistä, %
Päiväkoti	619	6	1
Ala-aste	618	1	0,2
Yläaste	1353	22	1,6
Lukio ja ammattioppilaitos	458	4 lukiossa, 1 ammattikoulussa	1,1

¹ Osa Pirkanmaan kunnista on kirjannut karanteeniin määrättyjä yhteiseen tietojärjestelmään vasta lokakuusta lähtien, joten todellinen määrä on suurempi.

koko lukukauden aikana todettiin ainoastaan yksi tartunta. Vanhempienkin oppilaiden ikäryhmissä altistumiseen liittyviä tartuntoja esiintyi hyvin maltillisesti.

Opettajilla tai koulunkäyntiavustajilla havaittiin 6 työhön liittyvää tartuntaa, joista puolet oli henkilökunnan välisiä. Kaikki opettajien ja toisen asteen opiskelijoiden tartunnat tapahtuivat ennen kasvomaskisuositusta.

Lähiopetus ja harrastusten salliminen perusteltua

Tartunnanjäilytyksestä kertyneiden tietojen valossa päätös pitää toisen asteen opiskelijat lähiopetuksessa ja lasten harrastusten käynnistäminen uudelleen vuoden alussa on ollut epidemiologisesti perusteltua.

Lasten ja nuorten tartuntojen jäljitys on onnistunut keskimääräistä paremmin, ja yli 80 %:lla sairastuneista tartunnanlähde saatiin selville. Osa jää aina selvittämättä. Näitä

tartuntoja ei voitu yhdistää todettuihin koulujen tai päiväkotien altistustilanteisiin tai harrastustoimintaan, eikä tartunnan syntymiseen olisi voinut vaikuttaa niihin puuttumalla tai karanteeneja pidentämällä.

Päiväkodeissa ja kouluissa karanteeniin asetetuista vain pieni osa, korkeintaan 1 %, saa tartunnan. Pirkanmaan aineistossa työpaikka-altistuksissa vastaava osuus on keskimäärin 10 % ja aikuisten yksityisissä juhlissa 20–80 %.

Karanteenimääräys tai koko koulun siirtyminen etäopetukseen voi olla lap-

Lasten ja nuorten tartuntojen jäljitys on onnistunut keskimääräistä paremmin.

selle ja hänen perheelleen raskasta. Se voi vaikuttaa opetuksen laatuun sekä muuhun hyvinvointiin. Kouluissa tapahtuneet tartunnat tulivat henkilöille, jotka olivat olleet lähikontaktissa indeksipotilaaseen ja siten löydettävissä perinteisen tartunnanjäilytyksen keinoin. Tämä puoltaa karanteeniin asetettävien rajaamista kouluympäristössä vain todetusti lähikontaktissa olleisiin.

Lopuksi

Muuntuneen viruksen kanssa olemme jälleen tuntemattoman edessä. Ensimmäisten arvioiden mukaan uusien virusvarianttien tartuttavuus lapsilla ja nuorilla on aiempaa suurempi, mutta tuoreimmista arvioista tautitapausten ikäjakama ei poikkea aiemmasta (3).

Meillä on nyt käytössämme isompi testauskapasiteetti kuin viime keväänä, parempi ymmärrys taudista sekä toimivampi tartunnanjäilytyksen keino. Muutos epidemiologiassa tulee esiin nopeasti, ja siihen voidaan tarvittaessa reagoida muutamalla toimintatapaa. ●

SIMO SIRKEOJA

LL, infektiosairauksien ja sisätautien erikoislääkäri

HANNA VISKARI

LT, dosentti, infektiosairauksien ja sisätautien erikoislääkäri

VILLE KAILA

LL, sisätautien erikoislääkäri, infektiosairauksiin erikoistuva lääkäri

JAANA SYRJÄNEN

LKT, dosentti, infektiosairauksien ja sisätautien erikoislääkäri, ylilääkäri

TAYS, toimialue 1, sisätaudit, infektiotyöyksikkö

KIRJALLISUUTTA

- 1 Peltola V, Renko M. Eristys päivähoitosta infektion vuoksi Duodecim 2021;137:133–9.
- 2 Xu W, Li X, Dozier M ym. The role of children in transmission of SARS-CoV-2: updated rapid review. J Global Health 2020;10(2):021101.
- 3 European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Risk related to the spread of new SARS-CoV-2 variants of concern in the EU/EEA – first update 21 January 2021.

SIDONNAISUUDET

Simo Sirkeoja, Hanna Viskari, Ville Kaila, Jaana Syrjänen: Ei sidonnoiksi.